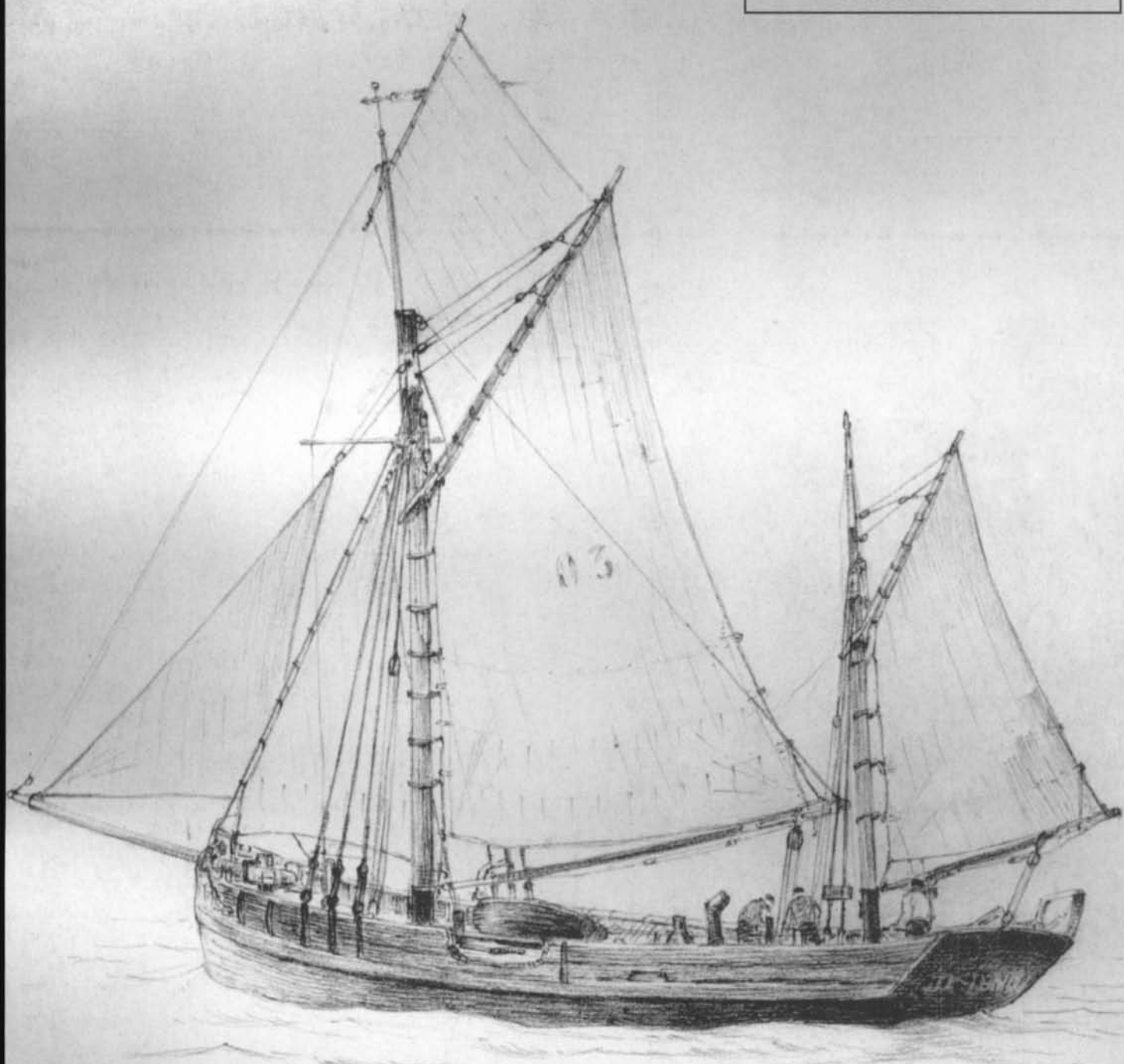

AFGIFTEKANTOOR
OOSTENDE 1

MAANDBLAD

APRIL 2004

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JUNI, JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

VOORDRACHT & VOORSTELLING INVENTARIS "BURGERLIJKE PROCESSEN IN HET BRUGSE VRIJE"

DO. 13 MEI 2004 – 19 U. - TOEGANG 2,5 €
FEESTZAAL SINT-JOZEF SINSTITUUT TORHOUT
[met parkeergelegenheid, oprijden langs de Sint-Jozefstraat]

19.00 VERWELKOMING

19.05 HET RIJKSARCHIEF TE BRUGGE

door de heer Michel Nuytens, diensthoofd Rijksarchief Brugge

19.15 HET PLATTELAND VAN HET VRIJE

door de heren Laurent Inghelbrecht en Pieter Inghelbrecht

20.30 RECEPTIE met THOUROUTNAERE

Het welvarende platteland tussen de Noordzee, de IJzer en Zeeland werd tot aan de komst van Napoleon het Brugse Vrije geheten. Het rijke verleden van de inwoners van het Vrije is een stukje meer ontsloten nu een inventaris is gemaakt waarin 5000 processtukken zijn opgenomen. Daarmee is de verzameling niet volledig ontsloten, integendeel, nauwelijks voor 10%. De processtukken werden geproduceerd voor de schepenbanken van het Land van het Vrije, de onderhorige heerlijke schepenbanken, alsook de Raad van Vlaanderen en andere. Heel wat processen leggen unieke aspecten van de oude landbouwmaatschappij bloot: ze handelen over landpacht, over verkochte dieren, het leven van

boeren, knechten en meiden, en vele andere facetten uit het leven van de oude Plattelanders... Een onmisbare bron voor elke lokale bibliotheek of documentatiecentrum, gedreven genealoog en heemkundige.

Deze inventaris van processen in de verzameling "Brugse Vrije" bevat per dossier zoveel mogelijk de namen van de procederende partijen, hun beroep/functie en woonplaats, de bevoegde schepenbank, de datum, en een korte inhoud. In de inleiding is uitgelegd hoe processen in het Vrije verliepen, evenals de betekenis van de meest voorkomende procesdocumenten.

zijn rol, de werkzaamheden, ontsluiting en nadere ontsluiting

de indeling en organisatie van dat Platteland, het recht en processen in het Vrije van de 16de - 18de eeuw, processen als bron voor geschiedkundig onderzoek.

De inventaris bevat ongeveer 1000 bladzijden in 2 boekdelen. Bestellen kan enkel tot vrijdag 23 april 2004 door overschrijven van 35 € op het rekeningnummer 748-0109284-68 van Laurent Inghelbrecht, Engelstraat 134, 8480 Ichtegem, met vermelding "inventaris procesbundels".

Wie de inventaris bestelt kan die mee nemen na de voordracht, en komt gratis binnen.

Verzending binnen België +5,5 €, buiten België binnen de EU +14 €.

*Voor verdere informatie: Laurent Inghelbrecht
email laurent_inghelbrecht@hotmail.com
GSM 0495 34 50 95*

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE" (V.Z.W.).

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 33
NUMMER 4
MAAND april 2004

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 108: **O. Vilain:** De laatste groet aan de Heemkundige Jef Klausing.

blz. 110: **R. Jansoone:** Oostende en de visserij tijdens de eerste wereldoorlog (8).

blz. 118: **O. Vilain:** Vraag om inlichtingen.

blz. 119: **M. Capon:** Veloclub de Zeemeeuw Oostende (deel 6)

blz. 126: **N. Hostyn:** Antony-foto's: een iconografische goudmijn voor het Oostende van het interbellum (2).

HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.jp@planetinternet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

Michel CAPON: Westlaan 9, 8400 Oostende.

Norbert HOSTYN: Museum voor Schone Kunsten, Wapenplein, 8400 Oostende.

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit:

APRIL ACTIVITEIT

Donderdag 29 april 2004 om 20 uur

Avondvoordracht in de conferentiezaal van de VVF Oostende, Dr. L. Colensstraat 6.

Onderwerp: **GASTON DURIBREUX, ROMANCIER-HOTELIER (1903-1986)**

Spreker: dhr. Dirk **BEIRENS**

Dirk BEIRENS is reeds bijna 25 jaar Plate-lid en stichtende gids bij Lange Nelle. Voor onze Kring hield hij al voordrachten: in 1994 over Karel JONCKHEERE en in 2003 over "Leopold II, levensecht en karikaturaal".

Naar aanleiding van de herdenking van de 100-jarige geboorte van de Oostendse romancier-hotelier Gaston DURIBREUX, herlas de spreker de romans en kortverhalen, had hij verschillende gesprekken met de zonen DURIBREUX en andere kenners van zijn leven en werk. Via ook nieuw aangeboorde bronnen kon een completer beeld van deze geboren en getogen Mariakerkenaar gevormd worden. Lichtbeelden, gerealiseerd in samenwerking met Valère PRINZIE, en klankmateriaal zorgen voor kleur en afwisseling.

Elk jaar opnieuw worden de romans van Gaston DURIBREUX gepresenteerd op de De Plate-veiling. Wie kent op die manier niet "Bruun", "De laatste vissers" en "Tussen duivel en diepzee"?

Maar wie was de man achter het woord? Wat zette hem aan tot schrijven? Welke onderwerpen behandelde hij en op welke manier deed hij dat? Hoe komt het dat hij vooral regionaal bekend is? Is DURIBREUX onze enige echte Vlaamse vertegenwoordiger aangaande zee- en kustverhalen?

Op deze en andere vragen hoopt de spreker U te kunnen antwoorden.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden. Men zegge het voort.

Houdt nu reeds de datum van **08 Mei** vrij!!

Dan is er om 14.30 uur, onder leiding van dhr. Dirk BEIRENS, een wandeling: "Zandvoorde - In en buiten Oostende". Meer details volgen in ons mei-nummer.

INDEX 2003

Traditiegetrouw publiceert "De Plate" voor de geïnteresseerde lezers een inhoudstafel & indices op het voorbije jaar.

U kunt ze bestellen door € 3,75 . te storten op rekening 380-0096662-24 van De Plate - H. Serruyslaan 78/19 – Oostende met de vermelding "Index 2003". De index verschijnt in de loop van de maand april.

DE LAATSTE GROET AAN DE HEEMKUNDIGE JEF KLAUSING

Jef Klausing is heengegaan en laat niet alleen bij zijn familie, maar bij vele vrienden en kennissen een grote leemte achter.

Wij zullen Jef missen. Hij was de man van de heemkunde en de folklore op het gebied van de zeevisserij. Het is door die grote kennis dat wij hem leerden kennen. Hij was reeds verschillende jaren werkzaam in de toen nog zeer belangrijke tak van de zeevisserij, namelijk de visser en zijn onmiddellijke omgeving. Hij noteerde alles wat als heemkundige kennis voor mogelijke publicaties kon dienen. Zo liet hij ook oude vissers zingen en nam hun liederen op band op. Hij richtte zelfs zangavonden in om aan nog meer documentatie te geraken.

Jef was een der eerste leden van onze "Heemkring De Plate" en was zelfs enkele jaren bestuurslid. Toen op één der statutaire vergaderingen Jan Dreesen vroeg waarom wij geen tijdschrift uitgaven en wij ons daarvoor verontschuldigden omdat wij toen niemand zagen die deze belangrijke taak op zich wilde nemen, kwam Jef tussen en zegde: "Ik wil dat wel doen!", wat op algemeen applaus onthaald werd. En Jef gaf reeds de maand daarop het eerste Plate-nummer uit. Doch toen hij volop bezig was met het tweede nummer kreeg hij bericht dat hij voor de F.A.O als visserijdeskundige voor twee jaar naar Tananarive in Madagascar kon vertrekken. Hij drong er bij ons op aan om alles te doen wat mogelijk was om "De Plate" verder te laten verschijnen. En zo gebeurde het. Geregeld schreef hij ons om te vragen hoe het verder met "De Plate" ging. Na zijn contract in Madagascar kreeg hij een nieuwe opdracht. Ditmaal was het naar Kuala Lumpur in Maleisië. Aldus zagen wij hem maar weinig. Doch toen zijn opdrachten ten einde waren kwam hij geregeld opzoekingswerk doen en liet hij heel wat publiceren. Zijn grootste interesse bleef echter de Oostendse volkse liederen, wat resulteerde in heel wat publicaties.

Doch het was vooral zijn "Groot Ostendisch Liedtboek" dat de kroon op zijn werk werd en waarvoor hij de W. Crauwelsprijs kreeg.

Al zijn publicaties vermelden kunnen we hier niet, maar we kunnen toch zeggen dat hij meewerkte aan o.a. volgende periodieken: "Het Visserijblad", de "Belgisch-Nederlandse zeevisserij Almanak", "Ostend-Flash", "'t Beertje", "De Zeewacht", "De Plate" en nog enkele andere, waarvan de meeste niet meer verschijnen.

Gans zijn leven vertellen is onmogelijk, maar wij mogen gerust zeggen dat wij ons gelukkig achten nog juist acht dagen vóór zijn overlijden een tentoonstelling over al zijn soorten publicaties in verband met het visserslied te hebben georganiseerd in het "Oostends Historisch Museum De Plate". Bij de opening kwam hij naar me toe en zegde: "Ik ben blij dat ik hier eens mijn documentatie mag exposeren" en "Omer, ge hebt een schoon Bestuur rond U". Hij meende het oprecht. Bij het verlaten van het Museum liepen wij nog een eindje samen en toen wij van elkaar afscheid namen herhaalde hij nog eens: "Ge hebt een schoon Bestuur". Tot later.....

En later is nu zonder Jef. Wij zijn hem evenwel eeuwig dankbaar voor al wat hij voor de zeevisserij in het algemeen en de heemkunde in verband met de zeevisserij in het bijzonder gedaan heeft.

We menen de tolk te mogen zijn van alle leden van de "Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate" om aan mevrouw Klausing en de ganse familie van Jef onze oprechtste blijken van deelneming in hun diepe rouw te betuigen. Vergeten zullen wij die bijzondere Heemkundige nooit.

Omer VILAIN
Voorzitter

Een bestuursvergadering van de "Heemkring De Plate" in de jaren 1970.
Uiterst links met wit hemd en bleke trui Jef Klausing

Jef Klausing met zijn vrouw tijdens de opening van "zijn" tentoonstelling op 6 maart 11.
in het Museum van de Heemkring

door **Roger JANSOONE****12. DE WERKING VAN HET "ONDERSTANDSKOMITEIT"**

Zoals hoger aangestipt (cfr. Hoofdstuk 4. Eerste voorzorgsmaatregelen), werd reeds op 7 augustus 1914 door het Stadsbestuur een steuncomité aangesteld voor het centraliseren en verdelen van (grotendeels via de lokale pers) ingezamelde gelden ter ondersteuning van behoeftige gezinnen van dienstplichtigen, werklozen, vluchtelingen, e.d., en dit o.m. via het Rode Kruis (afdeling Oostende), het "Werk van de uitdeling der levensmiddelen", de werklozenfondsen, enz. De samenstelling van dit comité was – typisch Belgisch – evenwichtig gespreid over alle politieke partijen, incl. vertegenwoordiging van de plaatselijke geestelijkheid en magistratuur. Niettemin waren de Oostendse liberalen van mening dat zij hun eigen steuncomité moesten oprichten (en dit spijs het verzet van hun eigen afgevaardigden in voornoemd comité). Reeds op 10 augustus kwam dit tweede comité officieel tot stand, met als ere-voorzitters Volksvertegenwoordiger J. Serruys en gewezen Senator Verbeke. Zeer merkwaardig is ook het feit dat de Voorzitter van het eerste comité, met name Schepen van Financiën Devriese, tevens lid was van dit tweede comité !

Dit potsierlijke vertoon van dorpspolitiek te midden van een dramatische toestand, verwekte zodanig veel ergernis en protest dat al vlug beslist werd dat enkel het eerste comité officieel zou erkend worden door het Stadsbestuur. Maar ook dit comité kwam niet zo vlot van de grond. Vooreerst was er een probleem met het voorzitterschap : niet alleen was de Voorzitter tevens lid van het liberaal comité (op zichzelf al een dubbelzinnige toestand) maar bovendien was hij al op 9 oktober 1914 vertrokken naar Engeland (pas begin februari 1915 zou hij terugkeren naar Oostende). In die tussenperiode werd – zoals reeds eerder vermeld – één van de beide ondervoorzitters, met name deken Camerlynck, waarnemend voorzitter van het "Komiteit", en dit met zeer goed gevolg.

Doch ook sommige leden van het comité verdwenen van het toneel. De h. Van Graefschep (voorzitter van "Help U Zelf") en Mevr. Pieters waren vertrokken naar het buitenland. Dit was ook het geval met gemeenteraadslid Lescauwae (hoofdman van de "Volksbond") die met zijn gezin de wijk genomen had naar Engeland, maar nadien in januari 1915 terugkeerde. In de cruciale periode september 1914 / januari 1915 bleven aldus nog enkel volgende leden in functie : Mevr. Hamman en de hh. Kesteloot, Van Glabbeke en Van Vlaenderen (van de "Noordstar"), incl. Stadsontvanger Vermeire als schatbewaarder, terwijl Stadssecretaris Thoné het al spoedig zodanig druk had op het Stadhuis dat hij zijn functie van secretaris van het "Komiteit" niet langer kon waarnemen.

Het Comité moest dus dringend worden gereorganiseerd. Het comité werd uitgebreid door toevoeging van de hh. Lefèvre (secretaris van het "Centraal Bureel voor Vluchtelingen"), Demaecker (secretaris van "Help U Zelf") en Dr. Verhaeghe (Schepen van Onderwijs). Waarnemend secretaris werd de h. Demaecker.

Er werd ook besloten over te gaan tot het drukken van "broodkaarten". Al wie werkloos was en/of behoeftig was (want aanvankelijk was de steun hiertoe beperkt) mocht een broodkaart in ontvangst nemen ofwel bij deken Camerlynck ("Volksbond"), of bij de hh. Demaecker ("Help U Zelf") of Van Isacker ("Noordstar"). Tevens kon vanaf november 1914 (na een eerste aankoop van 500.000 kg cokes) gestart worden met de verdeling van brandstof (wat uiteindelijk voor de winter 1914/15 is opgelopen tot een totaal bedrag van 44.628 frank, een voor die tijd toch wel aanzienlijke som).

Aldus kon, vooral dank zij de onvermoeibare inzet van deken Camerlynck, de spilfiguur van het comité, Oostende min of meer overleven tijdens die eerste maanden van de bezetting van de stad. Tijdens de gemeenteraadzitting van 17 december 1914 werd de deken hiervoor gehuldigd door burgemeester Liebaert, en dit als volgt (in het Frans, zoals toen gebruikelijk was) : "Moi, je rends

un solennel hommage à M. Camerlynck. Il a rendu , dans les pénibles circonstances que nous traversons, des services signalés à la ville d'Ostende. Il s'est entremis en maintes circonstances difficiles. Il a été un aide puissant à un organisme de secours. Il a été chercher notre subsistance et, sans lui, nous serions peut-être réduits à rien ». Enkele weken later, toen Schepen Devriese teruggekeerd was van Engeland en zijn functie van voorzitter van het "Komiteit" terug op zich genomen had en hierbij een deel van de eer naar zich toe wilde trekken, kreeg deze tijdens een vergadering tegenwind van een liberaal gemeenteraadslid die dit (niet in het Frans maar in onvervalst Oostends) zeer plastisch als volgt wist te verwoorden : "Zoender Meneere den Deken en Meneere Van Vloanderen zoeden wiender in Oostende al lange met uuze pooten omhooge liggen !".

Op 21 juli 1915 werden de hh. Leyhausen (bestuurder S.E.O.) en Dubois (adjunct-commissaris bij de politie) officieel als lid toegevoegd aan het "Onderstandskomiteit". Terzelfdertijd werd het tot dusver apart bestaand "Bevoorradingskomiteit" ontbonden. Voor de h. Leyhausen was deze aanstelling een officiële erkenning van het zeer verdienstelijk werk dat hij tot dusver had gepresteerd voor de voedselvoorziening in Oostende.

Het comité was oorspronkelijk ondergebracht in een onbewoonde woning in de Kerkstraat. Al vlug bleek dit onderkomen te klein en bijgevolg werden de diensten van het comité met ingang van 9 november 1914 gevestigd in het Koninklijk Atheneum. Dit bood het voordeel dat de voorraad cokes kon opgestapeld worden op de speelplaats terwijl de studiezaal dienstig was als bergplaats voor aardappelen. Iedere dag, vanaf 9 u. 's morgens, kwam een eindeloze sliert hulpbehoevenden aanschuiven in de gangen, om het rantsoen brood, aardappelen en cokes in ontvangst te nemen. Spijts die dagelijkse volkstoeloop ging alles vrij vlot. Er werd ook scherp toegezien op het voorkomen en beletten van misbruiken. Toen bv. werd vastgesteld dat sommige werklozen zich bij meer dan één werklozenfonds lieten inschrijven, werden er regelmatig controle-zittingen gehouden met vertegenwoordigers van de "Katholieke Volksbond", "Help U Zelf" en de "Noordstar", evenals met vertegenwoordigers van het "Bureel van Weldadigheid" en van het "Neutraal bureel voor werklozen". Bij deze "check-up" werd aldus ook vastgesteld dat in nogal wat huisgezinnen meer rantsoenen werden uitgereikt dan het aantal personen in het gezin, heel eenvoudig omdat men ook de afwezigen had laten inschrijven. Er was zelfs een speciaal geval die het lef had zich te laten inschrijven in elk van de vier onderstandsburelen, waardoor hij voor zijn overigens groot gezin iedere dag 64 broden kon in ontvangst nemen ... waarvan – wat uiteraard echt wraakroepend is – een gedeelte afgevoerd werd als voeder voor de varkens die hij kweekte !

Op 3 december 1914 werd door deken Camerlynck voorgesteld "Het werk der soep" te organiseren ten behoeve van de ondersteunden. Dit was geen slecht idee, niet alleen omdat het een goede winterkost was maar vooral ook omdat het een belangrijke aanvulling kon worden voor de nogal eenzijdige voeding (brood en aardappelen) waarmede zeer veel Oostendenaars moesten overleven. In zitting van 17 december stemde de gemeenteraad hiervoor de nodige kredieten, zodat onmiddellijk het nodige werd gedaan voor het installeren van een soepinrichting in het Atheneum. Doch op 23 december deed, totaal onaangekondigd, een Duits regiment een inval in de school, die in de kortste keren werd herschapen in een Duitse kazerne. Dit soort van willekeurig optreden was echter tijdens de bezetting helaas niet zo uitzonderlijk.

Dank zij de h. Lefèvre konden, zij het met veel moeite, althans toch alle documenten en dossiers van het comité in veiligheid gebracht worden. Anderzijds trok de deken naar de Kommandantur (in de volksmond "Kommandant Artuur") voor toelating tot het wegbergen van de cokes en de aardappelen. Dit werd hem niet geweigerd, maar toch had hij de grootste moeite om in het Atheneum, onder de neus van onwillige Duitsers, de kostbare stock van 12.000 kg aardappelen te laten wegvoeren. De cokes bleven opgestapeld op de speelplaats omdat met de leraars van het Atheneum een praktische regeling werd getroffen voor toezicht op deze voorraad.

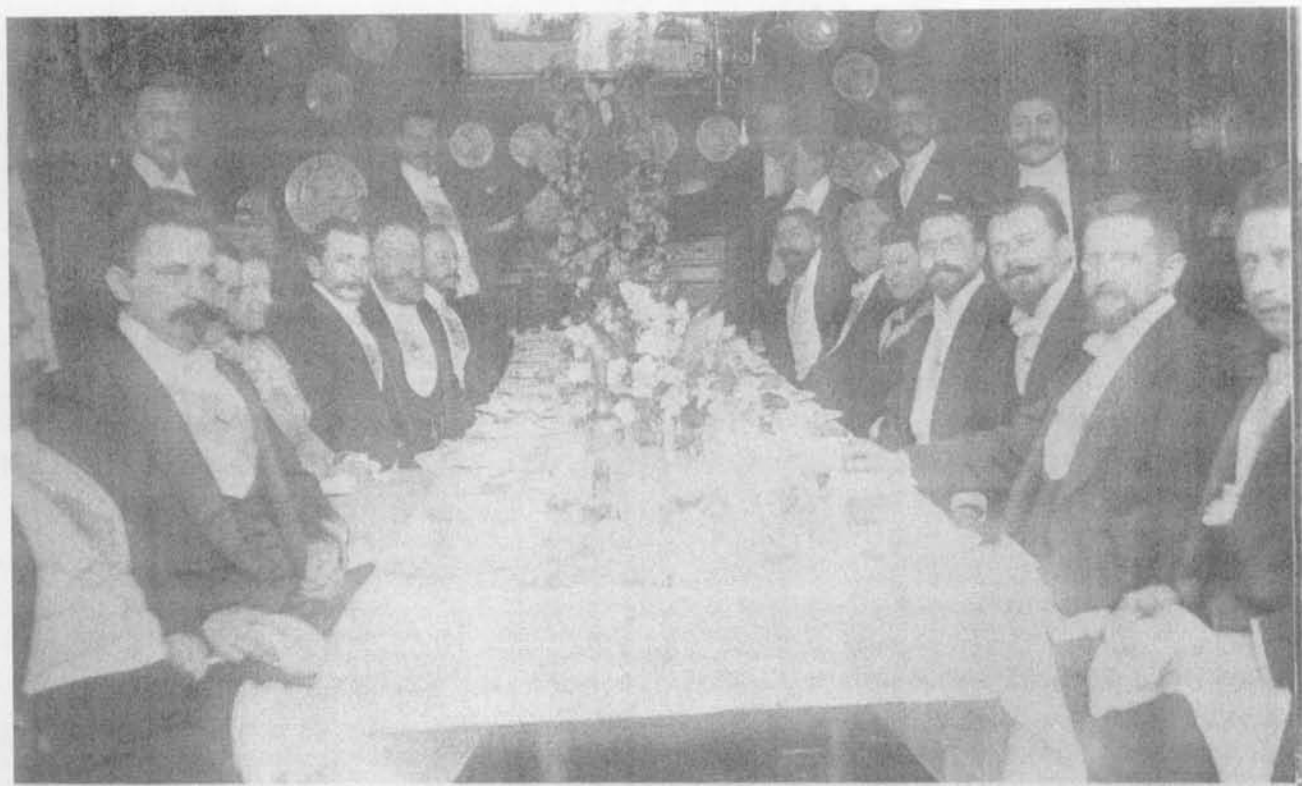
De aldus dakloos geworden diensten van het comité moesten zeer dringend een nieuw onderdak vinden, des te meer daar "in het putje van de winter" de nood bij de hulpbehoevenden het hoogst was. Zo goed en zo kwaad mogelijk werden de diverse diensten opnieuw ondergebracht, deels in het oorspronkelijke huis in de Kerkstraat en deels in het voormalig koninklijk paleis in de Langestraat en in het "Hôtel Fontaine". Later, in de loop van 1915, werden alle diensten geleidelijk geconcentreerd in het gebouw in de Langestraat (waar nu het museum van "De Plate" gevestigd is). Dit gebouw bood ook het voordeel dat men er de beschikking had over een vrij grote binnenkoer, met een uitgang in de Kapucijnenstraat, zodat de geplande soepinrichting eveneens aldaar kon geïnstalleerd worden. Spoedig kwam ook een "filiaal" tot stand in Mariakerke, waar de soep werd bereid in de woning van gemeenteraadslid Van Dycke. Tevens werd in een leegstaand magazijn in de Langestraat het soepvlees opgeslagen en dagelijks verdeeld over de diverse soepinrichtingen.

Ofschoon de diensten van het comité, spijs al die moeilijkheden en problemen, relatief goed functioneerden, waren er toch – maar dan binnen het comité – latente spanningen, die evenwel pas sedert de terugkeer van Voorzitter Devriese, begin februari 1915, uit Engeland, ten volle aan het oppervlak kwamen. De vooroorlogse tweespalt tussen liberalen en katholieken zat immers zo diep dat zelfs in tijd van oorlog, ellende en voedselschaarste, het niet mogelijk bleek te zijn om eendrachtig, schouder aan schouder, zich doorheen die beroerde tijd te werken. Het ging van kwaad tot erger, zodat uiteindelijk op 22 december 1915 de katholieken zich terugtrokken uit het comité. Als reden hiervoor werd opgegeven dat zij er maar niet in slaagden, spijs herhaald aandringen, een verslag te bekomen "over de geldelijke toestand van het Komiteit".

Gelet op de belangrijke rol die de katholieken (en meer bepaald deken Camerlynck) tot dusver gespeeld hadden wat betreft de algemene bevoorrading in Oostende, lag het nogal voor de hand dat deze patstelling niet lang mocht aanslepen. Na wekenlang politiek touwtrekken was men het nog steeds met elkaar oneens maar ging men er ten slotte in maart 1916 toch mee akkoord om heel de zaak voor te leggen aan een "scheidsraad", die – merkwaardig genoeg – werd voorgezeten door de h. Christiaens, consul van Nederland, bijgestaan door de Volksvertegenwoordigers Hamman en Serruys. Deze arbitrage wist de beide partijen echter niet nader tot elkaar te brengen. Toen uiteindelijk de katholieken op eigen initiatief terugkeerden naar het Comité – heel eenvoudig omdat intussen al te veel dringende kwesties zich begonnen op te stapelen ten nadele van de bevolking – bleek evenwel al vlug dat er opnieuw interne strijd zou gevoerd worden omtrent boekhoudkundige betwistingen. De spanning liep zo hoog op, dat op 12 december 1916 de katholieke leden van het comité allen hun ontslag indienden.

In Brugge was er een overkoepelend "Provinciaal Komiteit" dat vond dat het nu welletjes was en dat het bijgevolg zelf het al te lang aanslepend dispuut moest in handen nemen. Dit leverde ten slotte als concreet resultaat op, dat een "College van deskundigen" werd aangesteld "voor het nazien van de rekendienst", onder leiding van de h. Dupont, controleur der belastingen. Dit College kon zijn werkzaamheden beginnen op 30 juli 1917 en slaagde erin, na maanden moeizaam speurwerk, op 25 april 1918 een omstandig rapport voor te leggen over de periode van oktober 1914 tot 31 maart 1917 (datum waarop een nieuwe boekhouding werd ingevoerd). Het rapport wees ten gronde op de gebreken ingevolge een te lang aangehouden "voorlopige toestand" en het gaf ook "nuttige wenken voor de toekomst". Daar het onmogelijk bleek te zijn in de boekhouding een geldelijke scheiding te maken tussen verrichtingen voor rekening enerzijds van de Stad en anderzijds van het "Komiteit", stelde het College voor, over een en ander een minnelijke schikking af te sluiten tussen beide partijen.

Intussen waren op 10 januari 1918, en dus ruim drie maanden vóór het indienen van bedoeld rapport, de katholieken teruggekeerd in het comité, ...vooral op zeer sterk aandringen van het "Provinciaal Komiteit" ... en na toezegging van het toevoegen, aan het comité, van drie extra-leden van katholieke strekking.

22. - Enkele Oostendse notabelen samen aan de feestdis (te gast bij G. Cnudde, 1900)

23. - Beschieting 25.09.1917 - opruimen van puin in de Christinastraat

† BID GOD VOOR DE ZIELERUST VAN
ZEER EERWAARDE HEER KANUNNIK
ACHIEL CAMERLYNCK

Doctor en Magister in de Godgeleerdheid
Officier in de Leopoldkroon
geboren te Binningstede 9 Mei 1859
Priester gewijd te Brussel de 19 Mei 1894
Hoogleraar aan het bisschoppelijk Groot Seminarie
te Brugge 12 September 1898
Pastor-ích van St-Petrus en Paulus te Oostende
9 December 1910
Pastor-ích van St-Maartens te Kortrijk 15 Mei 1935
ontslaggevend op 27 Januari 1941 en nachts in
de Heer ontslapen te Passendale de 24 October 1951.

†

De Heer had aan dien uitgelezen priester een
ongewone rijkdom van talenten geschonken,
die hij door onvermoeiden arbeid overvloedig
vrucht deel drogen.

En meester was hij in de godgeleerdheid. Zijn
voortleide ging, tot in zijn hoge ouderdom,
naar de studie van de Heilige Schrift. Met
zijn schranderen geest en zijn gemeten woord
legde hij jarenlang den Schriftuurtelke uit aan
de toekomstige priesters; zijn boeken hebben
nog steeds gezag bij de beoefenaars van de
gewijde wetenschap.

En meester was hij van het woord, steeds
beheerst, overtuigde zijn heldere uiteenzet-
ting de toehoorders, totdat zij, overwonnen,
in begeestering ontstaken voor de waarheid
en het goede.

En meester was hij van de daad. Zijn brede
geest overschreefde de noden van zijn volk,
zijn ondernemingsgeest en zijn onvermoeibare
liver brachten grootse oprichtingen tot stand
voor het onderwijs, de verming en opvoeding
van de arbeidersjeugd en voor de christelijke
sociale werken.

En meester was hij door het voorbeeld van
zijn vroomheid. Hij dwong den eerbied af
door zijn innig gebedsleven en door de uit-
straling van zijn priesterlijke deugd.

○ Jezus, bron van licht en lever, Opperste
Meester van leven en dood, geef aan uw
trouwe dienaar de eeuwige rust en dat het
eeuwig licht hem verschijne.

24. - E.H. Deken Achiel CAMERLYNCK, Ondervoorzitter "Onderstandskomiteit"
(bidprentje bij zijn overlijden op 24.10.1951)

Indien, in het kader van deze studie, nogal uitvoerig wordt stil gestaan bij de moeilijkheden omtrent de werking van het "Onderstandskomiteit", dan is dat niet "pour la petite chronique" maar om aan te tonen tot wat voor problemen men kan komen (vooral van partijpolitieke aard) wanneer men niet vooraf "in tempore non suspecto" een "neutrale" ambtelijke dienst organiseert voor civiele defensie inzake bevoorrading.

Al deze interne strubbelingen hadden uiteraard een negatieve weerslag op de werking van het comité. De diensten van het comité – waar blijkbaar toch voldoende gezond verstand aanwezig was – wisten echter hun verdienstelijk werk ten bate van de bevolking op een bevredigende manier voort te zetten. Een belangrijke meevaller was hierbij uiteraard het heropstarten van de zeevisserij vanaf mei 1915, evenals de voedselhulp uit het buitenland. Een tegenvaller anderzijds was de vernieling van de kantoren door een bom tijdens één van de vele beschietingen van Oostende, wat grotendeels kon worden ondervangen dank zij de S.E.O. die met ingang van 30 mei 1918 enkele lokalen te beschikking kon stellen van het comité.

De steeds terugkerende moeilijkheden rond het eigengereide optreden van Voorzitter Devriese (die intussen op 5 juni 1918 waarnemend burgemeester geworden was) leidden ten slotte tot diens vervanging, op 16 augustus 1918, door de h. E. Van Glabbeke.

Dit alles neemt echter niet weg dat gedurende deze vier lange en bange oorlogsjaren, het "Komiteit" zeer veel en verdienstelijk werk heeft geleverd. Indien er nogal wat (en aanslepende) interne wrijvingen waren, dan was dit eigenlijk niet zozeer de schuld van het comité zelf, doch had dit veeleer een structurele en beleidsmatige oorzaak die duidelijk terugging tot de vooroorlogse periode.

13. VIS EN VOLKSGEZONDHEID

Ofschoon men zich toen nog niet daarvan bewust was, moet hier toch even aandacht worden besteed aan het (letterlijk en figuurlijk) vitaal feit dat het hervatten van de visserij niet alleen een

belangrijke bijdrage was voor de algemene voedselvoorziening voor de Oostendse bevolking maar dat dit insgelijks uitermate bepalend was voor de volksgezondheid, en meer in het bijzonder wat betreft opgroeiende kinderen, zwangere vrouwen, zogende moeders, zieken, bejaarden en mensen met een zwakke gezondheid. Het spreekt vanzelf dat aldus een belastende hypotheek voor de naoorlogse ontwikkeling van de volksgezondheid grotendeels werd verijld, doch zelfs tot op vandaag is men zich hiervan in hogere beleidskringen blijkbaar nog niet volledig of voldoende bewust, getuige hiervan het feit dat de zeevisserij (overigens samen met de landbouw) wordt beschouwd en behandeld als een louter economisch gegeven ... en dat zelfs de kleine kustvisserij zich voortdurend moet schrap zetten om niet ten onder te gaan in de diverse "allochtone" beleidsopties die deze sector van alle kanten belagen.

Het is immers zo, dat vis voor het menselijke lichaam niet alleen een belangrijke leverancier is van eiwitten maar ook van bepaalde mineralen (vooral jodium) die in andere eetwaren ontbreken. Behalve de pelagische vissoorten (haring, sprat, makreel, tonijn, sardines, zalm, e.a.) bevat vis – evenals de meeste schaal- en weekdieren – slechts weinig vet, en dan nog doorgaans zeer weinig verzadigde vetten. Doch ook vette vis is zeer waardevol (uiteraard vooral in een periode van voedselschaarste) en dit omwille van de essentiële vetzuren die erin voorkomen. Vis bevat ook vitaminen B en vette vis daarenboven vitaminen A en D. Het belangrijkste hierbij zijn de vitaminen B omdat ze, ook in normale tijden, veelal ontbreken in de dagelijkse voeding in West-Europa. Het gaat hier dan vooral om vitamine B-12 die in niet-dierlijk voedsel zeer zeldzaam is.

In tijden van voedselschaarste is vooral de aanvoer van vette vis van belang (de "pelagische vissoorten"). Een gelukkig natuurlijk toeval wil dat het precies die soorten zijn die in oorlogstijd tot vlak onder de kust in grote hoeveelheden kunnen gevangen worden. Zij zijn de rijkste bron van essentiële vetzuren (vooral Omega-3), zij bevatten weinig verzadigd vet en veel eiwitten, ijzer, vitaminen B en vitamine D, evenals calcium en jodium.

Drie maaltijden per week waarbij vette vis wordt opgediend, leveren in geval van problematische voeding de levensnoodzakelijke Omega-3 essentiële vetzuren voor het menselijk lichaam. Vooral tijdens het jaarlijks haring- en spratseizoen was dit voor de Oostendse bevolking geen probleem. Al deze waardevolle voedende bestanddelen van haring en sprat hebben allicht kunnen voorkomen dat tijdens de bezettingsjaren het aantal slachtoffers van ondervoeding, eenzijdige voeding en/of verkeerde voeding al bij al nog betrekkelijk gering gebleven is, ... en dat tijdens de "Spaanse griep"-epidemie in 1918 niet nog meer slachtoffers gevallen zijn !

Het basisprobleem van de voedselvoorziening in Oostende was immers niet zozeer het voorkomen van ondervoeding doch veeleer het verijdelen van eenzijdige voeding (met name brood en aardappelen). Overigens geen kwaad woord over deze voedingsmiddelen: tarwe bevat veel eiwit en vitaminen E en B, terwijl aardappelen vitaminen C en B-6 bevatten, evenals kalium en andere mineralen (de schil bevat veel voedingswaarde, vandaar dan ook het belang van het eten van aardappelen met de schil, in Oostende toen zeer populair als "patatten met de peele" en met een gerookte haring). Maar anderzijds omvatte het oorlogsdieet al te weinig vlees, zuivelproducten, fruit en groenten. Vandaar dan ook de belangrijke complementaire rol van vis en visserijproducten.

Naast de pelagische "vette" vissoorten was er uiteraard ook nog de rondvis (vooral kabeljauw, wijting en schelvis) en de platvis (schol, bot, tong). Deze vissoorten bevatten veel eiwit evenals calcium en enkele B-vitaminen. Ze zijn ook een waardevolle bron van jodium.

Conclusie van een en ander is, dat indien de bevolking tijdens de bezetting zeker niet leed aan de huidige "welvaartsziekten" (wat op zichzelf een pluspunt is), de mensen anderzijds ook weinig of niet geconfronteerd werden met ondervoeding (en zeker niet met hongersnood) maar eigenlijk ook zeer weinig met eenzijdige voeding (tenzij gedurende de eerste maanden van de bezetting) en dit

ongetwijfeld dank zij de bijdrage van de kleine kustvisserij tot het veilig stellen van een minimale en kwalitatief vrij hoogstaande voedselvoorziening.

Deze culinair-historische invalshoek is eigenlijk minder ongewoon dan het op het eerste zicht lijkt. Het vertolkt immers wat de gewone volksmens gedurende twee wereldoorlogen en bezettingen steeds instinctief heeft gevoeld : "Den oarienk eeft uus gered !" (De haring heeft ons gered !)...

Een ander en zeer opvallend aspect van deze periode is het uitblijven van epidemieën. En dit moet alleszins toegeschreven worden aan de bezettende overheid, zij het dan weliswaar veeleer of allereerst gedreven door sanitaire bekommernissen aangaande het eigen leger dan vanuit een reële zorg voor de volksgezondheid in het bezet gebied. Reeds lang vóór het uitbreken van de oorlog was de Duitse legerleiding zich zeer goed ervan bewust dat in het verleden bij militaire operaties steeds meer doden waren gevallen door tyfus en andere besmettelijke ziekten dan op het slagveld. Een betere hygiëne en de ontdekking van bepaalde ziekteverwekkers hadden in de 19^e eeuw de geneeskunde in het algemeen en de militaire geneeskunde in het bijzonder met grote schreden vooruit gebracht. Grote wegbereiders waren Semmelweis, Pasteur, Koch, Lister, enz.

Vandaag beseffen wij nog nauwelijks wat voor een ommekeer dit allemaal heeft veroorzaakt, ook op het vlak van de militaire strategie. Ook al was initieel dat soort oorlog niet de bedoeling geweest, toch is het een feit dat vanaf 1914 voor het eerst in de militaire geschiedenis een langdurige en massale stellingen- en loopgravenoorlog kon uitgevochten worden. En dit om de zeer eenvoudige reden dat tot dusver bij iedere grootschalige en sedentaire concentratie van legereenheden, al spoedig een of andere epidemie roet in het eten zou komen strooien. Het toverwoord was "vaccinatie", evenals in ruime mate ook "preventie", zoals bv. ontluizing ter voorkoming van tyfus, maar in eerste instantie door een echte manie voor netheid en hygiëne, vooral dan in het Duits leger, waar "Sauberkeit" het toonaangevend ordewoord was.

In het kader van die "Sauberkeit" en van het lichamelijk welzijn van de frontsoldaten, werd door de Ortskommandantur reeds bij het begin van de zomer van 1915 alles in het werk gesteld om in Oostende een badendienst in te richten ten behoeve van Duitse militairen. Dit had weldra zo'n succes dat in de "Kölnische Volkszeitung", in een artikel "Ostende in Kriegszeiten", hierover een geestdriftige reportage verscheen : "Er zal wel nooit in augustus en september een grotere toeloop geweest zijn aan het strand als in het oorlogsjaar 1915. Natuurlijk is het publiek wel enigszins anders samengesteld als in vorige jaren. Dagelijks rolt de ene extra-trein na de andere in het station van Oostende. In lange rijen stappen de Feldgrauen naar het strand, voorafgegaan door de regimentsfanfare. Tot ver beneden Ieper komen de soldaten met duizenden van het front naar de zee om er baden te nemen. Velen onder hen hebben zelfs nog nooit eerder de zee gezien."

De Duitse militaire bureaucratie kon uiteraard niet nalaten, voor het baden in zee een omstandig reglement uit te vaardigen (in niet minder dan 11 artikelen) ... dat zelfs bij de Fritzen zodanig de lachlust opwekte dat hierover weldra een persiflage verscheen in de Duitse soldatenkrant "An Flanderns Küste - Kriegszeitung für das Marinekorps", een blad dat blijkbaar niet gespeend was van zin voor humor. De redactie had bovendien een vrij levendige belangstelling voor "Flandern", wat reeds tot uiting kwam in het eerste nummer (verschenen in maart 1916), meer bepaald in de dichterlijke omschrijving van het opzet van deze krant:

Das erste Feldblatt der deutschen Marine,
Geschrieben für euch am Yser und Düne,
Erblickt heute das Licht der Welt !
Wir hoffen dass euch die Zeitung gefällt,
Sie soll euch treulich und schlicht berichten
Von Flandern und euren Kriegsgeschichten.

Wir wollen erzählen von flandrischen Sagen,
von flämischer Kunst, vergangenen Tagen,
und was die Feder nicht schildern kann,
das zeichnet euch fix unser Malersmann.
Doch lässt sich hier noch so manches sagen,
Vor Allem: Wie wir die Feinde schlagen !

Maar met of zonder reglementering, de werkelijkheid was van dien aard dat , spijs het uitdrukkelijke verbod, hele legerafdelingen in Adamskostuum en in parademars over het strand tot aan het water oprukten om zich vervolgens allen tegelijk in de branding te werpen. Daar in 1915 een gedeelte van het strand nog was voorbehouden aan de burgerbevolking, was deze "Nackedei", naar de zeer preutse normen van die tijd, een voortdurende bron van ergernis. Het zijdelings aanschouwen van al die heldhaftige konten en kroonjuwelen zal voorzeker heel wat kinderen en jonge maagden in verwarring en verlegenheid gebracht hebben...

Maar benevens de "Sauberkeit" en de "Ostender Baden" was er ook nog het "Entlausen". Het ontluizen van de soldaten die terug van het front kwamen, was voor de Duitse legerleiding wegens het gevaar voor tyfus een zeer strikte aangelegenheid, niet in het minst ook omdat, bij gebrek aan kazernering, veel soldaten ingekwartierd werden bij burgers. Met dat goede doel voor ogen werd het "Palace Hotel" omgetoverd in een gesofisticeerd "Desinfektions- und Brausebad", een ontsmettings- en ontluizingsbad, bij de Duitse soldaten spoedig herdoopt in "Lausoleum", in voornoemde soldatenkrant omschreven als "één der meest heilbrengende inrichtingen achter ons front". Dit voortreffelijk ingerichte ontluizingscentrum kon echter niet voor het nageslacht bewaard worden, want bij hun aftocht op 15 oktober 1918 hebben de Duitsers dit "Lausoleum" opgeblazen.

Tenslotte hadden de Duitsers in al hun "Gründlichkeit" ook nog een derdelijns-gezondheidszorg, namelijk "Impfung" (inenting), zowel voor militairen als voor burgers. De burgerbevolking was toen daarmee nog niet vertrouwd, en die verplichte inenting botsten dan ook op heel wat wantrouwen en weerstand. Maar de bezettende overheid was onverbiddelijk, vooral gelet op het feit dat zoveel Duitse militairen ingekwartierd waren bij burgers en dat overigens intussen reeds een verontrustend aantal gevallen van tyfus in Oostende bekend waren. Om deze gevallen af te zonderen, werd het Onze-Lieve-Vrouwe College opgeëist en ingericht als quarantaine-hospitaal voor tyfuspatiënten.

Maar de Duitse legerartsen verwachtten alle heil van "Impfung", ter voorkoming van de gevreesde ziekte. Daarom werd op 28 september 1915 een "Bekendmaking aangaande de inenting der inwoners tegen typhus" uitgevaardigd. In het begin van oktober zou met de massale inenting begonnen worden, straat per straat, en in iedere straat in een bepaald huis, en toegediend door "Duitse Marine geneesheren, onder medewerking van Belgische geneesheren en helpsters". Zuigelingen, zieken en personen van meer dan 60 jaar oud, werden van ambtswege vrijgesteld. Zij die wensten te worden ingeënt door hun eigen huisarts, konden dit laten doen onder toezicht van Duitse geneesheren. Omdat de Duitse legerartsen nogal ruwe klanten waren, hebben heel wat Oostendenaars van die mogelijkheid gebruik gemaakt, ook al was in dat geval de inenting niet kosteloos.

Aldus was op enkele weken tijd iedereen ingeënt (of "gestekt" zoals dit in de volksmond genoemd werd). De gevolgen waren zeer opvallend : reeds op 31 oktober was het aantal tyfuspatiënten in het O.L.V.College gedaald van 70 naar 54, en op 21 november naar 31. Sedert 3 november werd er trouwens geen enkel nieuw geval nog gemeld.

Om de werking van de eerste inenting te bestendigen, werd het daaropvolgend jaar overgegaan tot een nieuwe massale inenting, met aanvang in juli. Een derde reeks inenting werd daarop niet meer overwogen, daar er achteraf nog slechts zeer sporadisch gevallen van tyfus gemeld werden.

Onder het motto "Mens sana in corpore sano" werd overigens door de Duitse legerleiding ook een en ander gedaan voor de ontspanning en de "ontwikkeling van de geest" van de troepen achter het front. Begin 1915 werd in de lokalen van de "Société Littéraire" een casino voor officieren ingericht, waar ook concerten werden gegeven. En in maart 1915 werd het "Hôtel St. Denis" in de Kapellestraat herschapen in een "Marineheim", terwijl anderzijds de zaal "Scala" werd ingericht als

cinema (die 's namiddags toegankelijk was voor burgers). Ten slotte werd in villa "Achile Legrand" op de Westramp van de Kursaal een bibliotheek geopend voor Duitse militairen. Ook werden er regelmatig voordrachten gegeven door Duitse professoren in de Stadsschouwburg, waar soms ook toneelvoorstellingen werden naar voor gebracht door rondreizende Duitse toneelgezelschappen. Vermeldenswaard zijn ook de orgelconcerten in de SS. Petrus- en Pauluskerk. Al met al dus een soort "Welfare dienst" "avant la lettre", een Duits initiatief dat uiteraard geen verband houdt met het onderwerp van deze studie maar misschien terloops hier even mag aangestipt worden.

Bovenstaande beschouwingen over de volksgezondheid in oorlogstijd zijn een voor historici tot dusver onontgonnen terrein, en niet in het minst ook de wisselwerking tussen, in casu, enerzijds de voedselvoorziening en anderzijds sanitaire maatregelen, meer bepaald ter voorkoming van besmettelijke ziekten, waarbij het uiteraard vooral gaat om het immuunsysteem in de mens. De belangrijkste voedingsstoffen voor het immuunsysteem zijn de antioxidanten. Vitamines C en E zijn de bekendste antioxidanten. Selenium (aanwezig in vis en in schaaldieren) bevordert de productie van antistoffen. Zink (aanwezig in schaaldieren) zorgt ervoor dat er tegen indringers snel nieuwe immuuncellen worden gevormd. Het merkwaardige is wel dat men zich toen van heel deze nochtans zeer belangrijke wisselwerking niet bewust was ... maar dat niettemin – zij het veeleer bij wijze van improvisatie – een aanpak werd doorgevoerd die ongetwijfeld de volksgezondheid is ten goede gekomen, zelfs nog tot jaren na het einde van de oorlog.

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES:

- Enkele Oostendse notabelen samen aan de feestdis (te gast bij G. Cnudde, 1900)
- Beschieting van 25.09.1917 – opruimen van puin in de Christinastraat
- E H. Deken Achiel CAMERLYNCK, Ondervoorzitter "Onderstandskomiteit"

VRAAG OM INLICHTINGEN

Wij zijn in het bezit van een programma van het Nederlandsch Tooneel van Gent dat op zondag 17 april 1921 het zangspel in drie bedrijven "Eva" (Het Fabrieksmeisje) opvoerde "ten voordele van de Beroemde PIXE-FLIKKERS".

Tevens hebben wij een menu-kaart (zeer copieus banket) gedrukt "A l'occasion de la publication du 4^e bilan des PIKSE-FLIKKERS. Ostende, le 28 septembre 1923".

Kan er iemand ons wellicht mededelen wie of wat die vereniging van PIXE-FLIKKERS of PIKSE-FLIKKERS te betekenen had? Wat was hun doel? Waar was hun lokaal en gebeurlijke bedrijvigheid.?

Omer VILAIN

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 6)

door Michel CAPON

De naam MAES was een begrip in de vooroorlogse wielersport. Liefst vier West-Vlaamse renners

droegen die naam: Sylveer MAES (Zevokote)
Romain MAES (Zerkegem)
Pol MAES (Bredene)
Maurits MAES (Snaaskerke)

Alleen Pol was een ver familielid van Sylveer, zodat de fiets en de puike prestaties de enige band waren tussen het viertal. Daarbij waren ze allen lid van Velo Club De Zeemeeuw Oostende.

Op Paasmaandag van 1936 waren ze alle vier onder ruime belangstelling aangetreden in de Oostendse wielersbaan: een unicum in het wielergebeuren.

We zullen deze renners in voornoemde volgorde verder belichten.

SYLVEER MAES

Werd op 27 augustus 1909 te Zevokote, Kapellestraat 3, geboren onder de benaming Sylvester, Sylverius (48). Hij was de jongste van tien. Zijn vader, Petrus Paulus, was landbouwwerkman op hofsteden in de omgeving; daarbij bewerkte hij nog een stukje land om te overleven, wat toen gebruikelijk was. Zijn moeder, Octavie VIAENE (Zevokote 18/05/1872-09/02/1933) was speldewerkster en uitbaatster van een stamineetje, rechtover de waterpomp van Zevokote, genaamd "Bij Maes", later omgevormd tot "Sportwereld". Het café was gelegen in de Kapellestraat 3, thans Zevokotestraat 49 en omgebouwd tot privé-woning.

Na de oorlog 1914-1918 verdiende vader MAES zijn brood in de voormalige frontstreek, waar hij puinhopen hielp opruimen en huizen weder opbouwen. Dat dit zware labuur geen moordende invloed op zijn gestel uitoefende, hiervan leverden de MAESEN het overtuigend bewijs: Sylveers vader Petrus, zowel als zijn grootvader Carolus, overleden in hun 93^e levensjaar (49).

Volgens moeder Octavie blonk Sylveer in zijn vel en had daarbij schitterende blinkende ogen. De toekomst van Sylveer stond toen nog vast: koewachter spelen en werken bij de boeren van Zevokote voor 5 Fr. per maand. Als 10-jarige knaap had hij leren fietsen op een verlaten Duitse velo, die hij "ergens te velde" gevonden had.

De koppige jonge kerel ging op een vrij koude oktoberdag van 1927 – hij was toen 18 jaar – stiekem rijden in een dorpskoers "voor alle renners" in Sint-Pieterskapelle. Hij versloeg daar iedereen, zelfs zijn bekende dorpsgenoot Honoré DEBRUYNE, de toenmalige lokale koning. Sylveer durfde bijna niet naar huis gaan, want niemand wist dat hij gekoerst had. Dit voorval werd echter een keerpunt: Sylveer was koewachter-landarbeider af en zou proberen te koersen.

Het jaar daarop ontfermde de familie MARES, van de rijwielfabriek JUPITER, Kerkstraat 28 Oostende, zich over Sylveer. Hij werd opgeleid als rijwielmekaniker en kreeg zelfs een koersfiets ten geschenke. Het was Gentiel MARES die Sylveer MAES lanceerde in de wielersport. Gentiel steunde Sylveer zowel financieel als materieel. Beiden bleven verder zeer goede vrienden.

Sylveer MAES werd beroepsrenner in juni 1932. Hij won op overtuigende wijze het kampioenschap van West-Vlaanderen veldrijden te Menen. Onmiddellijk daarop werd hij door het Franse merk

ALCYON aangeworven. In het Internationaal Cyclo-cross criterium van 05 februari 1933 te Parijs, dat beschouwd werd als het officieus wereldkampioenschap, werd hij glansrijk laureaat (in dezelfde discipline was hij reeds kampioen van De Zeemeeuw geworden in de jaren 1929 en 1931). Sylveer vierde nochtans de grote doorbraak een paar weken later met zijn zege in het Paasderby Parijs-Roubaix.

Sylveer als Ronderenner

Vóór alles werd Sylveer MAES een Ronderenner. De Ronde van Frankrijk was voor hem weggelegd. Hij beschikte over een goede gezondheid en een sterk weerstandsvermogen. Tevens was hij een buitengewone goede slaper. Dit was zijn grootste gave. Daarbij kon hij zijn krachten bijzonder goed doseren.

1934: Zijn eerste Ronde van Frankrijk. Hij was niet opgenomen in de Belgische ploeg en startte als "isolé" of afzonderlijke, dus zonder ploegmaats. Niettemin won hij de laatste rit Caen-Parijs en werd onverwacht 8ste in de eindstand; tevens 2e als afzonderlijke.

1935: Opnieuw moet Sylveer als individueel starten. Na de 1e rit wordt hij als plaatsvervanger in de nationale ploeg opgenomen. Hij wint een bergrit over 325 km. en wordt 4^e in het eindklassement. Daarbij helpt hij de andere Zeemeeuwrenner, Romain MAES, aan de overwinning.

1936: Sylveer MAES won deze tour met een overweldigend meesterschap. Hij won maar liefst vier ritten. Op de dag van de aankomst te Parijs werd zijn tweede zoon Emmanuël geboren. Sylveer MAES was de renner die, vóór W.O. II, de snelste tijdrif in de Tour ooit heeft gereden en gewonnen. In 1936 liet hij in de ploegentijdrif over 52 km. tussen Nîmes en Montpellier het hoogste gemiddelde van 44,881 km. afklokken.

Inrichter DESGRANGE heeft die ploegentijdritten in 1935, 1936 en 1937 laten verrijden. De snelste man van de snelste ploeg werd individueel etappewinnaar.

1937: In dat jaar leek Sylveer weer op weg naar de eindoverwinning. In de 9^e rit veroverde hij de gele trui, maar dat zette kwaad bloed bij de Fransen. Vanaf de Pyreneeën zijn er talrijke onregelmatigheden ten voordele van de Fransman Roger LAPEBIE, resultaat van het Franse chauvinisme. In La Rochelle liep het ongenoegen zo hoog op dat besloten werd tot de massale opgave van de Belgische ploeg. Er dienden nog slechts vier ritten te worden verreden (50).

1938: 14e in het eindklassement.

1939: Grandioos winnaar met twee ritzeges. Even leek het erop dat VIETTO de strijd in zijn voordeel zou beslechten, maar in de Alpen sloeg Sylveer toe. Hij reed René VIETTO op een half uur achterstand.

Wielerjournalist Achiël VAN DEN BROECK omschreef Sylveers exuberante zege als volgt:

"Sylveer MAES begon vanaf Toulouse felle kritiek te krijgen, omdat hij defensief reed. Maar Sylveer was niet van zijn stuk te brengen. Hij reed volgens een vastgelegd plan en 's morgens vóór het vertrek van Digne-Briançon (Alpenbergrit mc) zegde hij tegen Willem Van Wijnendaele (Sportwereld mc): 'Vandaag win ik de ronde, ik en niemand anders. En nog wel op den Izouard'. En zo gebeurde het. Na een eerste demarrage kwam VIETTO terug. Sylveer bezag hem zeer doordringend en demarreerde een tweede maal. De Fransman kwam tot op twee lengten....en zakte ineen. Hij verloor in die rit circa 20 minuten.

Dààr, op de vastgesteld plaats, op het vastgestelde uur, won Sylveer zijn ronde! Van zelfzekerheid gesproken!” (51).

Zeemeeuwrenner Sylveer MAES zal ook de geschiedenis ingaan als de renner die de eerste bergtijdrit van de Ronde won. Het gebeurde op de flanken van de Iseran in 1939. Hij versloeg zijn landgenoot Ward VISSERS met 4 minuten en de Franse favoriet René VIETTO met bijna 10 minuten.

1940-1945: Zoals voor zoveel renners heeft W.O. II de carrière van Sylveer MAES gedwarsboomd.

1947: Sylveer wordt aangeduid voor de Ronde van Frankrijk, maar wegens gezondheidsredenen kon hij niet starten.

Wordt 5e in de Ronde van Italië en wordt 25e in de Ronde van Zwitserland.

Aan de opsteller van deze bijdrage heeft Sylveer zelf, in zijn uitbating TOURMALET te Gistel, verteld dat hij de klimmersstiel geleerd heeft van de Franse renner Antonin MANGE (52). Toen Sylveer voor het eerst in 1934 naar de Ronde van Frankrijk vertrok, als afzonderlijke, had hij nog nooit in de bergen gereden. Als MANGE stopte om zijn wiel te draaien dan stopte ook Sylveer en deed het hem na.

Als winnaar van de Tour de France 1936 en 1939 was hij de enige renner die won zowel zonder als met een dédérailleur”. Het versnellingsapparaat bestond nochtans al een tijdje, maar werd door Tourbaas Henri DESGRANGE verboden. Pas in 1937 werd het toegelaten. Daarvóór hadden de renners langs weerszijden één kamwiel. Vooraleer men aan een beklimming begon, haalde men het wiel uit, om de ketting op het passende verzet te leggen.

Sylveer als mens

Sylveer MAES had de bijnaam van “Lepe Peer”, omdat hij zo slim en sluw was bij het koersgebeuren. Atletisch was hij 1,70 m. groot en woog 70 kg. Gedurende zijn rennersloopbaan was Sylveer bekend als een levensoptimist en een lacher. Hijzelf kenschetste dit met een gezegde dat hij meermaals heeft gebruikt: “Ik ben een echt type van het lachende Zevekote, dat juist een handdoek groot is”.

Met de oorlog van 1940 ging ook de mobilisatie gepaard: 9 maanden mobilisatie en 14 dagen krijgsgevangenschap.

Na de oorlog was de snee er voor de 36-jarige een beetje af. Sylveer werd nog wel vijfde in de Ronde van Italië, maar startte wegens een zweer op het zitvlak niet meer in de Ronde van Frankrijk. Hij ging 38 jaar worden. Na de Waalse Pijl (14^e) in 1948 hing hij de fiets aan de haak. Hij was toen nagenoeg 39 jaar oud.

In 1948 werd hij technisch leider van de nationale ploeg in de Tour de France en vervulde die functie gedurende enkele jaren met wisselend succes. Van 1957 tot kort vóór zijn overlijden fungeerde hij als sportafgevaardigde bij de B.W.B. (Belgische Wielrijdersbond).

Benevens het beroep van wielrenner heeft Sylveer MAES, samen met zijn vrouw Alice STUBBE, een horecazaak te Gistel uitgebaat. Begin 1935 had het echtpaar MAES bouwgrond gekocht op de hoek van de Torhoutse Baan en de Nieuwpoortsesteenweg te Gistel. Onmiddellijk werd overgegaan tot de bouw van een caféuitbating. In 1936 werd het café “Bij Sylveer Maes” plechtig geopend. Na zijn fameuse Tour de France overwinning van 1936 werd de naam omgevormd tot “Tourmalet”. Over die periode weten de oudere inwoners van Gistel het volgende mede te geven: “De mensen

kwamen toen op twee plaatsen in Gistel op bedevaart, naar Godelieve en naar de "Tourmalet" bij Sylveer Maes".

In 1958 werd de zaak overgelaten aan zijn oudste zoon, Michel MAES en echtgenote Anny DEVRIENDT, die de exploitatie tot 1971 runden.

Sylveer MAES overleed in het Heilig Hartziekenhuis te Oostende op 5 december 1966 op de vroege leeftijd van 57 jaar. De eminente journalist, Karel VAN WIJNENDAELE, omschreef Sylveer als volgt: "Sylveer MAES was geen meneer, maar een werkman die al fietsend meneer geworden is".

Verwijzingen:

(48) Ghestella 1983, blz. 175.

(49) Petrus Paulus MAES (vader van Sylveer):

° Zande 16/04/1867

+ Gistel 25/06/1960

Karel MAES (grootvader van Sylveer)

° Vladslø 02/09/1834

+ Zande 05/04/1928

(Ghestella 1983, blz. 175).

(50) Sylveer MAES was de 3^e renner die met de gele trui omgord in de Tour opgaf. Vóór hem, in 1927, Francis PELISSIER, in de 6^e rit, wegens verwaarloosde longontsteking en in 1929 FONTAN, in de 10^e rit, wegens vorkbreuk.

(51) Geschiedenis van de Ronde van Frankrijk, blz. 104.

(52) Antonin MANGE: winnaar van de Tour 1931 en 1934. In datzelfde jaar werd de eerste individuele tijdrit in de Ronde van Frankrijk tussen La Roche-sur-Yon en Nantes afgewerkt. Winnaar werd MANGE.

Verdere bronnen: - archief Amedée GEVAERT
- eigen archief

Velodroom Oostende 1931.

Van links naar rechts: Verzorger – Zeemeeuwrenner Sylveer MAES (met trui Kampioen van Vlaanderen Onafhankelijk) – DEVOCHT – André MARES (Gistel)

16/04/1933: Parijs-Roubaix.

Aankomst van Sylveer MAES in de Avenue des Villas. Bemerkt de overtuigende zege van Sylveer op zijn medevluchter Julien VERVAECKE (Dadizele). Sylveer was toen nog maar 23 jaar.

23/04/1933. Wielersbaan Oostende.

Sylveer MAES wordt in de bloemen gezet ingevolge zijn overwinning in Parijs-Roubaix. Van links naar rechts: Marcel VANISACKER (schatbewaarder V.C. De Zeemeeuw) – Pieter MAES (vader van Sylveer) – Sylveer MAES – Remi VANBELLEGHEM (voorzitter V.C. De Zeemeeuw). Achteraan: boven de linkerschouder van Sylveer met bolhoed: Gentiel MARES – Leon HINDRYCKX (stichter V.C. De Zeemeeuw) – uiterst rechts (half) Georges Mares (fietsenhandelaar van Gistel)

1939: interview met Sylvère MAES, na zijn memorabele zege in de 15e etappe van de Tour Digne-Briançon, met de beklimming van de Izoard

Hij reed de Franse favoriet en gele truidrager, René VIETTO, op 19 minuten. Vóór het vertrek had Sylvère aan de Vlaamse journalisten aangekondigd: "Vandaag win ik de Ronde, ik en niemand anders, en nog wel op de Izoard". (Izoard: col behorende tot de Alpen. De top bevindt zich op 2.361 meter. Gemiddeld stijgingpercentage richting Briançon: 5,6 %, laatste 12 km. 7,7 %)

**ANTONY-FOTO'S UIT HET MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN OVERGEDRAGEN
AAN HET STADSARCHIEF OOSTENDE**

**EEN ICONOGRAFISCHE GOUDMIJN VOOR HET OOSTENDE VAN HET
INTERBELLUM (2)**

door Norbert HOSTYN

Nr. 150725/1

De Leeszaal in het Casino-Kursaal.

Nr. 190725/4

Nr. 190725/9

Het uiteinde ("kopje") van het Westerstaketsel met het café en het terras.

Nr. 200725/3

Het Klein Strand te Oostende.

Baders, badkabines, Oude Vuurtoren op het Zeeheldenplein, duidelijk beeld van de huizenrij te beginnen links van het Hôtel du Phare tot Zeeheldenplein.

Nr. 260725/12

Portret van het visserschip O.189 onder zeil.

Nr. 70825/8

Het fabrieksgebouw van de IJsfabriek "Froid Industriel" met het wagenpark.

Locatie: zuidkant eerste handelsdok (oude stapelplaatsen).

Nr. 210825/4

De lokettenhall van het Postgebouw¹ in de Hendrik Serruyslaan.

Nr. 230825/1

Wedstrijd voor strandredders.

Groepsfoto.

Nr. 230825/2

Wedstrijd voor strandredders.

De deelnemersgroep van Nieuwpoort.

Nr. 230825/3

Wedstrijd voor strandredders.

De deelnemersgroep van Blankenberge.

Te zien uiterst rechts op de foto achteraan: de noodvuurtoren.

Nr. 230825/5

Wedstrijd voor strandredders.

De deelnemersgroep van De Panne.

---

¹ BG0/6.095

Nr. 230825/6
Wedstrijd voor strandredders.
De deelnemersploeg uit Heist.
Locatie: Klein Strand.

Nr. 230825/7
Nr. 230825/8
Wedstrijd voor strandredders.
Het te water laten van een reddingsboot.

Nr. 230825/9
Nr. 230822/10
Nr. 230825/11
Wedstrijd voor strandredders.
Het aan land brengen van een "drenkeling".

Nr. 230825/12
Wedstrijd voor strandredders.
Prijsuitreiking.

Nr. 290825/3
De Concertzaal van het Casino-Kursaal.

Nr. 290825/11
Zicht op het Postgebouw² in de Hendrik Serruyslaan.
Links: doorkijkje in de Witte Nonnenstraat.
Speciaal op te merken: ijsroomkarretje nabij ingang Postgebouw en paviljoentje van de waterboringen op de hoek Hendrik Serruyslaan-Karel Janssenslaan.

Nr. 40925/21
Albert I-Promenade, storm-overslaande golven.
Sfeeropname.

Nr. 60925/2
Badkabines op het strand.
Sfeeropname.

Nr. 140925/5
Albert I-Promenade, hoek Vlaanderenstraat met Hotel Majestic Palace en Hotel du Kursaal & Beau Site.

Nr. 291125/2
Gestrande driemaster "Obotrite" op het strand van Den Haan³ met op het strand tal van kijklustigen.

Nr. 231225/6
Gestrande driemaster "Obotrite" op het strand van Den Haan
Het lossen van de vracht via een noodspoor.

---

² BGO/6.095

³ E.F. BAEYENS, De verraderlijke zee. Scheepsrampen in de Noordzee, Tielt, 2002, p. 186 ev.

1926

Nr. 220526/1

Twee Amerikaanse oorlogsschepen in het tweede handelsdok. (295 Osborne en 294 Charles Ausburn).

Op de achtergrond: Hôtel des Thermes, de Vindictivelaan, O.L.Vrouwecollege.

Nr. 10626/3

Vismarktje Cadzandstraat-Bonenstraat.

Zicht op het Kruisbeeld en het Mariabeeldje⁴.

Nr. 80626/6

Begrafenisstoet Pastoor Pype⁵.

Op de achtergrond Sint-Petrus en Pauluskerk, links: Café Saint Pierre, hoek Sint-Paulusstraat-Kerkstraat-Prins Boudewijnstraat.

Nr. 160626-??? (het volgnummer is onleesbaar)

Enkele scheepswerven aan de zuidkant van het derde dok⁶, oa. Denye en Panesi. Links het markante pakhuis van de graanhandel Lanoye met daarachter een zestal huizen langs de Werfkaai op het Hazegras. Onder de dakgoot van één van de huizen is op de gevel geschilderd "Louis De Coene". Quasi rimpelloos water met een prachtige weerspiegeling.

Nr. 270626/12

Tweedekker overvliegt het Groot Strand ter hoogte van de Kon. Gaanderijen. Op de achtergrond, vlnr.: Westelijk deel van de Kon. Gaanderijen, de gebouwen van de Renbaan, de omheining, het portico en de wandelgalerij van het Royal Palace Hotel.

Nr. 30726/1

Fêtes Louis XV organisées par la Maison Marcoti.

Locatie: Casino.

Nr. 300726/7

Nr. 300726/8

Wedstrijd strandversiering voor kinderen.

Nr. 80826/20

Tafereeltje op het Wapenplein : uitdeling van ballonnen aan kinderen: publiciteit voor het lokale dagblad: "Le Carillon".

Het gebouw op de achtergrond links is de Stadsbibliotheek en Stadsarchief.

De straat in de diepte is de Louisastraat.

Nr. 80828/22

Het Wapenplein tijdens een ballonwedstrijd.

Talrijke personen op de markt.

⁴ Nu bewaard in het Oostends Historisch Museum "De Plate"

⁵ BGO/3.402, 3.409, 3.411, 3.412

⁶ Vergelijk deze foto met Oud Oostende in Beeld 4, nr. 39 (toestand ca. 1905) en Oud Oostende in Beeld 5, nr. 56 (toestand ca. 1910)

Nr. 180826/1

Zicht op de gevel van het Casino-Kursaal vanuit de hall van het Hôtel Imperial, hoek: Van Iseghemlaan-Leopold II-laan.

Opname in tegenlicht.

Nr. 220826/8

De plantsoenen van het Kursaal . Vooraan de plantsoenen met het beeld "Fortuna" van J. Dillens op een hoge porfieren zuil; talrijke geparkeerde wagens op de paadjes; achtergrond midden : de huizenrij Van Iseghemlaan tussen Belpairestraat en Monacoplein; rechts : de eerste acht panden (onpare kant) van de Langestraat (Banque du Commerce, Hôtel Neptune, Hôtel du Club, Hôtel Charleroi); opvallend veel autoverkeer in de Van Iseghemlaan.

Nr. 220826/16

Badkar getrokken door paard.

Artistieke opname in tegenlicht.

Nr. 240826/5

Legeroefening in de vijver van het Maria-Hendrikapark.

Nr. 280826/7

Vrouw op trap van badkabine.

Achteraan een rij badkabinen en het Koninklijk Chalet.

Nr. 110926/3

Zicht op de Albert I-Promenade en het Groot Strand.

Opname door de ramen van de Leeszaal van het Casino.

Nr. 130926/2

Nr. 130926/3

De Speelzaal in het Casino-Kursaal.

Nr. 130926/5

De Speelzaal en de Privéclub in het Casino-Kursaal.

Nr. 130926/6

De Concertzaal van het Casino-Kursaal.

Uiterst links is de orkesttribune te zien.

Nr. 280926/1

De Concertzaal van het Casino-Kursaal, zicht op de bovenste vensters en het plafond.

Nr. 280926/2

Zicht op de eretrap van het Casino-Kursaal (op de foto is de trap afgedekt) met traphall in Moorse stijl.

Nr. 280926/4

Herberg "In 't zeepaard"⁷, Brabantstraat 8.

---

⁷ Muurankers "1699" nu bewaard in Oostends Historisch Museum "De Plate"

1927

Nr. 270327/1

Halfvastenstoet in de Adolf Buylstraat. Optocht van de reuzen.

Nr. 170427/9

“Levend schaakspel”.

Locatie: terrein van oude kazerne en gevangenis, hoek: Aartshertoginnestraat-Witte Nonnenstraat.

De huizenrij is deze van de Aartshertoginnestraat.

Het kruispunt is het kruispunt met de Poststraat.

Duidelijk zichtbaar is het Dominikanenklooster, kant Aartshertoginnestraat.

Nr. 170427/10

“Levend schaakspel”.

Locatie: terrein van oude kazerne en gevangenis, hoek: Aartshertoginnestraat-Witte Nonnenstraat.

De huizenrij beginnend links op de foto is deze van de Witte Nonnenstraat met duidelijk zichtbaar de Meisjesschool “Louise Marie”

Nr. 30627/1

Het Bloemenuurwerk⁸ met gelegenheidsversiering “Rotary”.

Opname bij valavond.

Nr. 50627/2

Optocht van jeugdgroeperingen (scholen?, turnverenigingen?) op de Vindictivelaan. In het Handelsdok liggen meerdere oorlogsbodems gemeerd. Achteraan zicht op het IJzerpanorama. ???In het kader van de Rotary-Convention???

Nr. 50627/36

Stoet met praalwagens op het Wapenplein. Links de huizenrij tussen Brabantstraat en Breidelstraat, rechts het afdak van het Stadhuis en in de diepte een gezicht in de zelden gefotografeerde Breidelstraat en op het gebouw hoek Nieuwstraat/Groentenmarkt.

???In het kader van de Rotary-Convention???

Nr. 50627/42

Dezelfde stoet, andere praalwagens.

Foto genomen op het Wapenplein. Rechts zicht op het Stadhuis, in de diepte zicht in de Kerkstraat.

???In het kader van de Rotary-Convention???

Nr. 60627/3

“Rotary Conventie” in het Kursaal.

Zicht op het publiek en op het Comité met toespraak van Koning Albert I.

Nr. 60627/7

“Rotary Conventie” in het Kursaal.

Zicht op het publiek.

Het Comité met in hun midden Koning Albert I.

---

⁸ BGO/3.902, 4.006, 6.198

Nr. 90627/3

“Rotary Conventie” in het Kursaal.
Zicht op het publiek.

Nr. 150627/8

“Garçonkoers” in de Van Iseghemlaan. Foto genomen ter hoogte van de Belpairestraat (Belpairestraat is het straatje op de hoek van de Tabakswinkel “Vanderelst”)
Gezicht op het zelden gefotografeerde deel Van Iseghemlaan tussen Hertstraat en Monacoplein

Nr. 250627/14

De Scheepswerf Gebroeders Panesi in het Derde Handelsdok.

Nr. 280627/1

Een vergadering van de “Rotary”, groepsfoto in het restaurant van een hotel.

Nr. 50727/3

Vismarkt te Oostende.
De huizen achteraan zijn deze van de Bonenstraat.

Nr. 110727/4

Bouw van de conservenfabriek “Ostendia”.

Nr. 210727/8

De Concertzaal van het Kursaal tijdens een concert.

Nr. 4.8.27

Dansende baders op het strand tussen de badkabines.

Nr. 10827/2

Gezicht op de Albert I-wandeling ter hoogte van het Kursaal, Petit Nice, en de Hotels “Wellington” en “Helvetia”.
Druk bevolkte terrassen.
Opname bij valavond.

Nr. 120827/4

De Hertog en de Hertogin van Brabant (de latere Koning Leopold III en Koningin Astrid) op de trappen van het Kursaal.

Nr. 160827/3

De hovingen van het Kursaal en omgeving: Leopold II-laan, Van Iseghemlaan en Westhelling.

Nr. 220827/6

Exotische versiering van het restaurant-danszaal in het Kursaal.
“In de brousse”.

Nr. 270827/5

De “Ambassadeurzaal” (= balzaal) van het Kursaal tijdens een galadiner.

Nr. 280827/26

De “Ambassadeurzaal” (= balzaal) van het Kursaal tijdens een galadiner.
“In Tirol”

1928

Nr. 180328/6

Muziekensemble.

Niet geïdentificeerd.

Locatie: Torhoutse Steenweg.

Uiterst rechts: "Café Du Passage" op de hoek Frère Orbanstraat.

N.a.v. Half Vastenstoet (?)

Nr. 180328/13

Half Vastenstoet (?). Praalwagen ter hoogte van Leopold I-plein.

Opmerkelijke elementen van de foto: stadstram, zicht op het begin van de Torhoutsesteenweg en zicht in Warschaustraat.

Nr. 180428/23

Vissersdok en Visserskaai.

Interessant zicht op de huizen van de Visserskaai. De houten constructie uiterst links is de garnaalmijn.

Nr. 270428/1

Hondenkar op de Vindictivelaan.

Artistieke opname.

Op de achtergrond rechts: de koepel van het Panorama.

Nr. 20528/3

Hondenkar vóór het Sint-Petrus en Paulusplein.

Artistieke opname.

Nr. 30628/4

Officiële plechtigheid nabij de aanlegplaats van de pakketboten; Koningin Wilhelmina van Nederland, Schepen Vroome, de Gouverneur van West-Vlaanderen.

Nr. 150628/1

"Garçonkoers" in een versie voor vrouwelijke kelners.

Locatie: Adolf Buylstraat.

(wordt vervolgd)

* * *

Bezoekt de tentoonstelling "Vissersliederen uit de verzameling van Jef Klausling".

Nog te bekijken in ons Heemmuseum tot 31 mei

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2004

- Elke zaterdag
- Van 20 december 2003 t/m 04 januari 2004 (gesloten 23, 25 en 30 december en 01 januari)
- Van 21 februari t/m 29 februari (gesloten 24 februari)
- Van 03 april t/m 19 april (gesloten 06 april)
- Van 20 mei t/m 23 mei
- Van 12 juni t/m 13 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 30 oktober t/m 07 november (gesloten 2 november)
- Van 26 december t/m 09 januari (gesloten 25 en 28 december 2004, 01 en 04 januari 2005)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

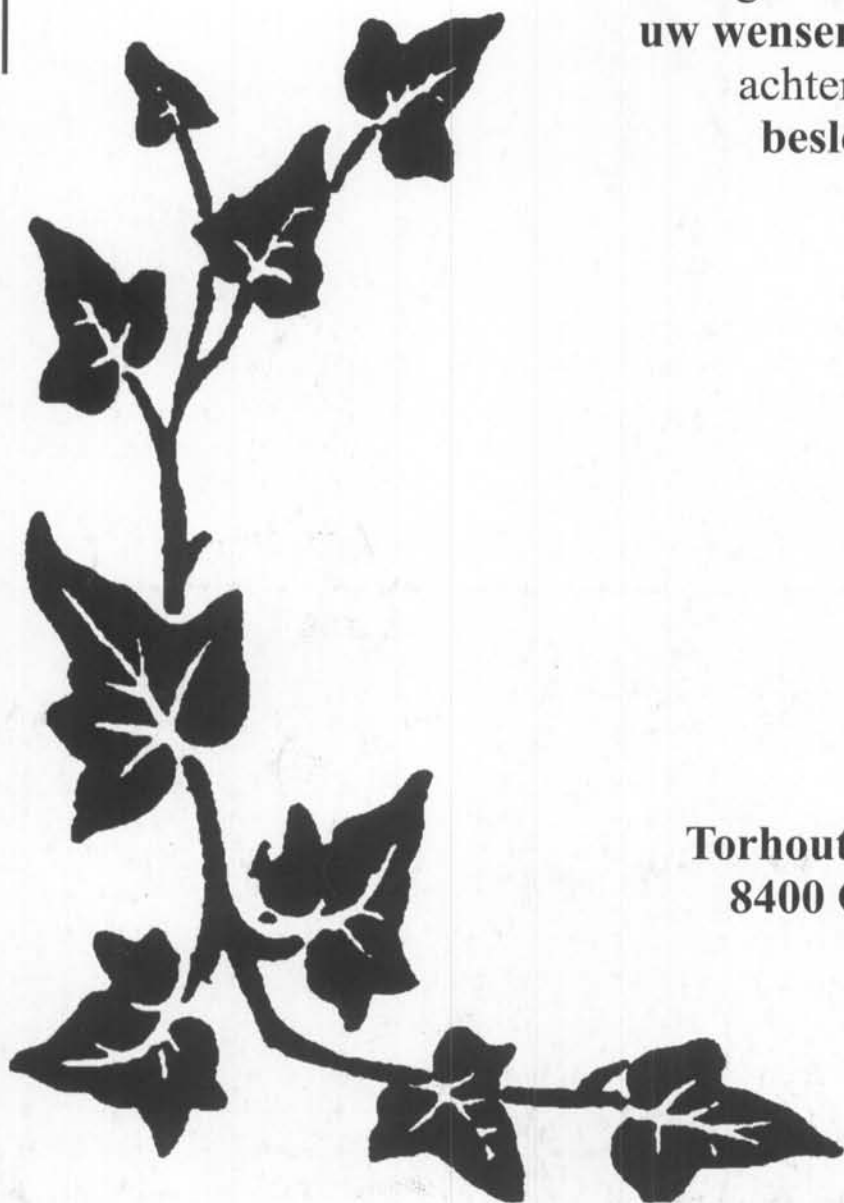
Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53